

rari, cum & adhuc ut plurimum dotem solito majorem assecutur, dum in corruptis ob maculam major dos pro habendo viro equali requiritur...

Quamvis autem supra, dicitur 142. tanquam verior tenta sit opinio volentium supratorem teneri ad integram dotem...

Ultimus est casus dotis praestande ex hominis dispositione, quae duplex esse potest, una generalis, ut sunt dispositiones de pauperibus puellis maritandis...

Ubi vero dispositio generalis est pro incertis de certis, ita ut non ratione pietatis, sed sanguinis, vel affectionis ordinata videatur...

In dispositione particulari, qualitas dotanda pariter attendenda est pensata circumstantiis, quae verisimiliter disponentem movere poterunt ad ita disponendum...

In dotacione bastardarum, quamvis plerique sentiant ad

solum alimentorum praecipuam necessitatem reflectendum esse. Veritas tamen est materiam esse iudici arbitrariam, inspectis eidem circumstantiis, de quibus supra...

Dotis autem congruitas inspicienda est ne dum in congruo, & minus debito data augeatur, sed etiam ut constituta in excessu reformetur...

ANNOT. AD DISC. CXLIV.

De taxa dotium, de qua praesenti disc. agitur, actum est supra in annot. ad disc. 2. n. 3.

Ad materiam Auth. res qua, Cod. commun. de legat. de dote constituenda, vel restituenda ex bonis fideicommissi...

SUMMARIUM.

- 1 Multa in hac materia ex Doctorum traditionibus recipienda sunt, quae lex non dicit.
2 Refertur dispositio textus in Auth. res qua, ut pro dote bona fideicommissi distrabi valeant.
3 Refertur opinio volentium illius textus dispositionem procedere in liberis primi gradus immediate succedentibus.

- 9 Sed prius excutienda sunt bona fideicommissi universalis, quod habet suas difficultates.
10 Aliqua de Rota Romana laudabili stylo.
11 Differentia inter decisiones Rotae Romanae, & aliorum Tribunalium.
12 Sicut dispositio Authentica non procedit in legato particulari, ita nec in fideicommissis particulari, nisi in subsidium.
13 An procedat in fideicommissis ordinatis per contractum.
14 Quid in fideicommissis per plures recipere per contractum ordinatis.
15 An contra Donatarium particularem.
16 Expenditur differentia inter fideicommissum ordinatum per ultimam voluntatem, & per contractum irrevocabilem.
17 Consideratur etiam ratio, cum Authentica non debeat procedere in fideicommissis particulari etiam per ultimam voluntatem.
18 Procedit principalis conclusio favore dotis, non obstante expressa, & individua testatoris prohibitione.
19 Quod tamen in dote restituenda patitur difficultatem.
20 De differentia inter dotem constituendam, & restituendam, & cui major privilegium competat.
21 Examinantur sigillatim Doctores firmantes conclusionem ut pro dote restituenda possint distrabi bona fideicommissi non obstante contraria voluntate testatoris.
22 Considerantur aliquae rationes, ob quas etiam in fideicommissis paterno dispositio Authentica non procedat pro dote restituenda.
23 Cautele pro testatore adhibenda pro evitanda dispositione fideicommissi ex causa dotium restituendarum.
24 Pro dote restituenda famini naturalibus tantum adhuc procedit dispositio Authentica.
25 Secus pro restituenda dote uxoris descendens naturalitantum, & reseruntur tenentes pro dote.
26 Dispositio diste Authentica emanata favore matrimonii non est de facili extendenda ad bastardos matrimonii exosos.
27 Quid autem dicendum sit in legitimatis.
28 Procedit Authentica tam pro dote matrimonii carnalis, quam spiritalis, & sic pro monacho, & quid de muliere volente ducere vitam celibatam.
29 Item procedit conclusio in omnibus bonis ad fideicommissarium obventis etiam ex aliorum fideicommissariorum deficientium portionibus.
30 Filii regulariter censentur in fideicommissis vocati ad portionem patris, non patris, nisi patris pro defuncto eius portio in patrem obvenit, quia dicitur unica portio.
31 Sed non procedit in portionibus possessis per alios fideicommissarios, adhuc viventes, ac solum in portione sui colonelli, quod declaratur, ut numer. 33.
32 Portiones auctae pro obitu fratrum sunt affectae dotei constituendae sorori.
33 Quae dicuntur numer. 31. procedunt quoad dotem restituendam, sed quoad constituendam videtur secus dicendum.
34 Pro dote constituenda, vel restituenda, an totum fideicommissum interverti possit declaratur.
35 Procedit conclusio non solum in dote, sed in omnibus appendiciis dotis, corredo, & expensis nuptialibus.
36 Annuus redditus, qui assignatur monialibus pro subventionem, dicitur dote, & venit sub Authentica.
37 Pro antephatto, dotario, quarto, vel alio lucro procedit etiam dispositio Authentica.
38 An procedat in ea donatione, quam conjux inaequaliter alteri facit pro aequalitate compensationis, distinguuntur casus.
39 Quid de augmento dotis, seu supra dote, infra numer. 43.
40 An procedat in fructibus, seu usuris dotalibus, plene examinatur cum plurimum casuum distinctione.
41 Fideicommissarius, qui lege permittente potest pro

- dote alienare bona fideicommissi, an possit ex eadem causa imponere super eisdem bonis annum censum.
42 In casu quo pro fructibus agi potest ad bona fideicommissi alio exerceri debet super bonorum fructibus, non in proprietate.
43 Procedit item conclusio in augmento dotis, seu supra dote constituenda, quod declaratur, ubi sit ante contractum matrimonium, secus matrimonio constante.
44 Quid pro restitutione istius augmenti, seu supradoti datae constante matrimonio, an intret Authentica.
45 Intrat sine dubio pro restitutione illius dotis, quae aucta in primo matrimonio data est in secundo tanquam dos ab initio.
46 An procedat etiam pro dote mulieris jam supra sine dote, adsunt opiniones hinc inde, & creditur affirmativa.
47 Quid in muliere, quae dotem semel habitam amisit, an denuo dotanda sit ex fideicommissis.
48 Si ex fideicommissis detracta est restitutio dotis prima uxoris, an detractenda sit etiam illa secundae, vel aliarum.
49 Pro dote restituenda agit mulier ad fideicommissum etiam si vir dederit fidei iuratos, quos non tenetur excutere.
50 Agitur pro restitutione ad fideicommissum, etiam si dos data sit cum onere investimenti, de quo postea curatum non sit, quod declaratur numeris sequentibus.
51 Quid si mulier scientiam fideicommissi habuerit antequam dotem viro daret.
52 Datur cautela per quam fideicommissum ab onere restituendi tutum reddatur.
53 Item scientia fideicommissi nocet, si sciebat dotans etiam fideicommissitenti expressam prohibitionem.
54 Procedit Authentica etiam si consumpta sit legitima, & irrelibelliana, vel alia portio.
55 Si adsint bona libera penes tertios, non tenetur dotanda excutere, sed adhuc agit ad fideicommissum, cui debet cedere actioe contrateritios.
56 Tenetur tamen mulier fideicommissis cedere jura, quae imo censetur cessa juris ministerio.
57 Quid ubi sunt penes tertios possessores distracta, & intricata tam bona libera quam fideicommissaria.
58 De aliis Authentica ampliationibus gemissee.
59 In iis casibus, in quibus ex Statuto, vel obligatione competit doti via executiva, illa competit etiam ad bona fideicommissi.
60 Dispositio huius Authentica tam pro dote constituenda, quam restituenda, procedit in fideicommissis ascendens, non autem extranei, & collateralis, & quid in fratre.
61 Detrahatur etiam de fideicommissa materno, vel aliorum ascendentium, sed quid de dote restituenda.
62 Quae sit ratio differentiae inter dotem debitam ab ascendentibus, & collateralibus.
63 Enumerantur aliqui casus in quibus etiam ex fideicommissis extranei dos detrahunt.
64 Dispositio Authentica procedit in subsidium non extantibus aliis bonis liberis undecumque proventibus, & de ratione.
65 Si alienentur, vel assignentur bona fideicommissaria, dum adsint libera, actus est nullus.
66 Etiam si fideicommissi ordinatur mandet expresse feminas dotari, adhuc intelligitur in subsidium.
67 Quid ubi hac dispositio facta est ab extraneo in cuius bonis non intrat dispositio authentica.
68 Quod dicitur de bonis liberis, procedit ubi adsunt delata, secus si sint sperata tantum, quia mulier habeat matrem viventem ex cuius successione possit dotem sperare, quia non attenditur.
69 Nec sufficiunt delata nisi sint talia, quod cum effecta ex eis possit dotari.
70 Quid ubi bona libera ei debentur, sub conditione, ut

244 sint pro augmento dotis, & post assequuntur dotem a fideicommissis, & an habenda sit ratio de bonis liberis in sola proprietate, quia usufructus ad alium pertinet.

103 Bona propria gravata fideicommissis, an sint hypothecata pro alienatione, vel dissipatione bonorum fideicommissi. 104 Bona extrahata pro lucro dotali, an, & quando redeant ad fideicommissum.

D I S C. CXLV.

Stata est illis materiis in quibus Doctores, magis quam ut pareat similitudinem dilando, prater, imo fortis contra mentem legislatoris, multa firmiter, quibus est iustificationes, ac regule potius resistent quam assistant, atque in foro illa recipere oportet, quoniam usus ita recipi, atque foris ita legem intellexit, seu nostris majoribus ita viliunt.

105 In concursu dotis constituenda, vel restituenda & creditorum gravata, quis debet preferri, & quomodo tenendus, multi casus distinguuntur. 106 Quid in concursu dotis constituenda, & restituenda inter se, & infra, num. 110. 107 Subhypotheca dotali expressa, vel tacita contracta per gravatum, an veniant bona fideicommissi.

Disponitur siquidem in §. quamobrem, auth. de restitutionibus, & ea que parit, &c. unde per Hrerium desumpta est Authentica res que, Codic. commun. de legat. ut detrahata ex bonis fideicommissis legitima, si hac ad dotis congrua, vel antenuptialis donationis obligationem non sufficiat, id ex reliqua substantia, fideicommissis non obstantibus, detrahi possit, dicti vero textus verba iuxta claram litteram convenire tantum videntur liberis gravatis immediate testatoris succedentibus, quibus jus detrahendi legitimum competat, non autem ulterioribus fideicommissariis, ac descendentibus, concordando cum iure antiquo in l. mulier 22. §. cum proponeretur, ff. ad Trebell. a quo tantum discordare videtur, quod antiquum de sola dote per ipsammet filiam gravatam constituenda disponit, novum autem etiam de donatione ante nuptial; seu dote restituenda. Atque in hunc sentium littere magis congruunt, ut nempe dicta auth. res que, & in corpore, & de solis filiis disponat, seu aliis descendentibus, quorum sit prima causa succedendi fideicommissi, non autem de ulterioribus, teneantur Angel. in dicta authentica res que in princip. Alciat. conf. 162. num. 3. & per tot. lib. 9. Honded. conf. 76. lib. 1. num. 8. & seqq. Peregrin. de fideicommissis art. 42. ex num. 30. & num. 36. in fin. num. 11. lib. 2. Faber. de error. Pragmat. lib. 1. deced. 20. error. 2. num. 9. & 11. Odd. de fideicommissis quest. 46. art. 5. num. 39. qui dicit communem Mart. de success. legal. part. 4. quest. 21. artic. 10. num. 62. Hodiern. contrav. 31. num. 32. & alii relati per eisdem recte ponderantes, quod verbum liberis contentum in dicta Authentica non continetur in corpore textus, unde Authentica per Hrerium desumpta est, quod etiam admittunt Gabr. dict. conf. 119. numer. 12. & Redenacius, qui alios cumulat conf. 72. num. 8. quodque in textu præsupponi debeat, ubi etiam recte verificabile fit in nepotibus, aliisque ulterioribus gradus descendentibus, quorum, demptis filiis, immediata sit causa succedendi, cum prærogativa legitima.

da, vel contra, de quibus fuso calamo agit Castill. in suo tractat. de aliment. aliàs 8. tomo suarum contrav. longè post hæc sita in lucem edidit cap. 36. ubi multa ad hanc materiam videri possunt; hodie tamen irritider mereret, qui extra scolas, & Academias, istas questiones in foro disputandas affumeret.

Ideoque five ex veriori textus intellectu, five quia ita majores nostri voluerunt, in foro receptissima, & indubitata est conclusio ex dicto textu desumpta, ut tam pro constituenda dote feminis a fideicommissis descendentibus, quam restituenda uxoris eorum, qui ab eodem fideicommissis descendunt, atque five descendentes sint immediati, five mediatæ usque ad milleimum gradum, ac five patris, five mediatæ usque ad milleimum gradum, vel potestæ quodcumque bona fideicommissaria valide distrahi, & obligari possint, ut tales usque ad nauseam cumulant Fufar. de substit. quest. 531. & 532. utrobique in princip. Redenac. dict. conf. 72. numer. 8. lib. 18. & per tot. Giurib. observat. 89. numer. 1. Hodiern. ad Surd. decif. 62. numer. 69. & 73. cum seqq. & 81. Mart. conf. 37. numer. 25. Monet. de commut. ultim. volum. capit. 6. numer. 242. Adden. ad Burat. decif. 641. num. 27. Castill. ubi supra, Rot. decif. 16. num. 16. & 17. Junii 1640. eorum Rojas inter suas decif. 117. & repet. apud Merlinum de legitima, decif. 192. ubi etiam si ad fideicommissum vocata esset causa pia, atque descendentes essent post obitum testatoris concepti Rot. decif. 33. part. 10. recentior. & decif. 47. & 48. part. 12. ac passim in aliis, ita ut temporis, & charte manifeste iactura effert in viro forensi super his comprobandis Immorari; non quod quilibet ex his questionibus in stricte disputandi ratione maximas non patitur difficultates, sed quia in omnibus ferè Tribunalibus Europæ dicta conclusio tamquam absoluta per ora pragmaticorum sine controversia hodie volitat, quamvis juvenis Donadus de renunt. capit. 27. numer. 145. vazar, & communem sententiam dicat, ut hoc beneficium non competat nativ post mortem testatoris, quem ad hunc effectum sufficere esse accedentem, five patris, five materis lateris, servato tamen ordine qui inter istos statutus fuit supra, disc. 142.

De ratione autem conclusionis adhuc viget opinio diversitas, aliqui enim putant eam esse fundatam in favore publico, cujus intuitu dotalis lex favet, atque succurrit, ut insinuate videntur verba ejusdem Authentice in fine, & post antiquiores ab eis relatos hanc esse veram rationem sentienti Rovit. decif. 54. num. 16. lib. 1. Rot. decif. 16. num. 8. part. 4. recent. tom. 2. & decif. 312. numer. 16. & 17. part. 6. in Romana dote 8. Martii 1649. Rojas inter suas non impressa, & in aliis.

Alii vero putant veram rationem versari in præsumpta & verisimili mente fideicommissitantis, ut nempe censetur voluisse suum hæredem fideicommissarium facere id, quod verisimiliter ipse faceret vivens, atque hanc dicit præcipuam Surd. decif. 62. num. 12. alique adducti per Hodiern. ibid. numer. 11. & tamquam unicam, aliis allegatis assignare videtur Fufar. quest. 531. numer. 6. & sequuntur deducti per Redenacium conf. 72. numer. 6. Rot. decif. 889. num. 3. part. 4.

Et alii volunt rationem consistere in legali necessitate, quæ testator adstrictus esset, si viveret, & quam genuinam esse rationem profitentur Menoch. lib. 4. præsumpt. 189. num. 5. & 103. Peregrin. de fideicommissis art. 42. numer. 7. Fufar. dicta quest. 531. num. 148. admittit Surd. dicta decif. 62. numer. 16. ibique Hodiern. numer. 10. Boff. in tractat. de dot. longè post hæc scripta edito cap. 15. numer. 100. Fontan. de part. nupt. claus. 5. glof. 1. part. 2. in fine, & sepè Rot. in declarationibus occasione ampliationum, vel limitationum inferius allegandis.

Revera nulla ex his rationibus videtur tutæ, non quidem prima, quoniam si vera esset, non minus conclusio procedere deberet favore descendentium, quam extraneorum, dum sufficeret agi de causa dotis, & tamen contrarium est omnino verius ut infra, & benè impugnando prædictam rationem advertit Hodiern. ad Surd. dicta dec. 62. numer. 18. Neque secunda, quoniam iuridice solum in casu dubio, secus autem accedente contrario iudicio testatoris, qui expresse alienationem etiam ex causa dotis interdixit, cujus oppositum magis receptum inferius habetur, prætponderat Hodiern. ad Surd. dicta decif. 62. numer. 14. verfic. unde veram non putat & numer. seqq. Minusque tertia iuta esset, si attendenda est opinio volentis.

tium, ut pro dote constituenda, non obstante præcepto contrario testatoris, totum fideicommissum, si ad congruam esse necessarium, possit interverri; prout inepta etiam est hæc ratio in ordine ad dorem restituendam ex bonis fideicommissariis illorum ascendendum, qui ad donationem propter nuptias, seu dotis affectuationem de jure non tenentur.

Ideoque dicendum esse, nullam ex dictis rationibus esse generaliter veram, nec generaliter falsam, sed unamquamque habere suam operationem in certis casibus particularibus, quibus una congruat, altera non; five vendum est unam esse alterius coadjuvantivam, quia nempe dotis favor operetur præsumptionem voluntatis, quoque expressa contraria voluntas non repugnet, omnesque concurrere dicuntur ad faciendum quoddam mixtum particulivum hujus conclusionis, & tamen adhuc datur casus in quibus nulla ex dictis rationibus convenit, eamque hoc non obstante recipere oportet, quia si focus recepti, in ratione siquidem disputativa, vel tota corrueret, vel in satis exigua parte subsistentis esset; qui verò de prædictarum trium rationum relevantiis cum ampliori verborum apparatu videre cupit, adeat Castillum dicto 8. tomo de aliment. cap. 36. in principio ex num. 7. Boff. d. tract. de dot. cap. 15. num. 100. Hodiern. ad Surd. dict. dec. 62. num. 10. cum seqq.

Ista sic firmata conclusio, tam respectu constitutionis, quam restitutionis, ultra plures ampliationes in ipso sui corpore ut supra complectens, & per Fufar. Menoc. Petram, Castillum, & alios distinctè postas; ampliatum primò, ut procedat, tam in fideicommissis, quam in majoratibus, & primogenituris, Fufar. dicta quest. 531. numer. 60. & 532. numer. 17. Menoch. dict. præsumption. 189. numer. 174. ubi in specie consutat Molinam, latè sequitur Fontanell. de part. nupt. claus. 5. glof. 1. part. 2. numer. 99. & seqq. Boff. dicto cap. 15. numer. 165. cum seqq. & alii plenè deducti apud Merlin. decif. 884. numer. 9. Rot. decif. 213. numer. 9. cum seqq. part. 11. recent. atque in Italia id passim admittitur.

In Majoratibus autem Hispaniæ de consuetudine secus esse, post Covarr. Lopez. Barbof. & alios probant Molin. de primogenitur. lib. 4. capit. 6. numer. 16. & seqq. Mierz de Majoratu, part. 4. quest. 28. ex numer. 9. atque tamquam indubitatum supponit Salgad. in Labyrinth. part. 1. capit. 24. numer. 67. & sequent. cujus contrarium licet teneat Fontanell. ubi supra. At tamen ad observantiam Cataloniæ se restringit, atque ubi etiam generaliter loquiteretur, adhuc prædictis tamquam nationalibus videtur magis differendum; non est enim probabile quod Salgadus Doctor eximius, & modernus id se absolute supponere velle, si pro tali in eis partibus non haberetur, amplissime autem istam questionem agit Castill. dicto cap. 36. in principio ex numer. 56. qui negativam Molinæ opinionem pro regula constituere videtur, cum pluribus tamen declarationibus, & limitationibus apud cum vendendis.

Ampliatum secundo, ut procedat, tam in fideicommissis universalis, quam particularis, Fufar. dicta quest. 531. numer. 58. Boff. dicto cap. 15. numer. 177. Hodiern. ad Surd. decif. 62. numer. 108. cujus, & aliorum autoritate hanc esse veriore firmat Rot. decif. 312. numer. 30. & seqq. part. 6. recentior. repetita apud Merlin. decif. 657. num. 18. & seqq. decif. 189. numer. 8. apud Zach. de obligat. Camer. & plenè decif. 266. numer. 4. part. 10. recent. ubi concordantes.

Verum licet in dicta decif. 312. part. 6. & latius in dicta dec. 266. part. 10. loquendo de casu restitutionis, firmiter quod distinctè bona utriusque fideicommissi alienari possint, absque necessitate discutendi prius bona fideicommissi universalis, ex ea ratione, quod indistinctè bona fideicommissaria, ex dispositione authent. res que, sunt doti affecta; at tamen non videtur hæc extensio tota, nam etiam pro legitima filiorum affecta sunt bona patris, & nihilominus, cessante fraude, illa non est detrahenda de fideicommissis particularis, nisi in subdium; Surd. decif. 316. num. 10. & seq. Rot. divors. decif. 113. num. 4. part. 2. in recent. decif. 185. num. 14. part. 5. Celf. dec. 124. n. 1. Quinimo neque alienum fideicommissitantis absque hypotheca nisi in subdium de hujusmodi particulari fideicommissis solvi debet; Gabr. conf. 123. numer. 6. lib. 2. Honded. conf. 66. numer. 11. & 12. libr. 2. Surd. decif. 316. numer. 13. & 14. Rot. decif. 47. part. 1.

